

Tarihi izlerin peşinde: Bulgaristan ve Türkiye'de dil politikası ve İngilizce dil öğretimi¹

Ömer Gökhan Ulum²

DOI 10.5281/zenodo.10909678

Özet

Bu araştırma, Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihsel gelişimine derinlemesine bir bakış sunarak, kendi yollarını kapsamlı bir şekilde analiz ederken dil eğitim uygulamalarını şekillendiren benzerlikleri ve farkları vurgular. Küreselleşmenin dil politikaları üzerindeki derin etkisi, yabancı dil eğitime olan artan talep ve İngilizce dilinin küreselleşmiş bir dünyada önemli bir konumda olması, bu çalışmanın arka planını oluşturur. Dil politikaları, yasalar aracılığıyla kodlanmış olsun veya toplumsal normlar ve ideolojiler tarafından etkilensin, ulusal kimliği şekillendirmede, toplumsal uyumu teşvik etmede ve dil eşitsizlikleriyle başa çıkmada kilit bir rol oynar. Dil planlama ve canlandırma girişimleri, dil mirasını korumayı, kültürel çeşitliliği teşvik etmeyi ve bir ulus içindeki tüm dil toplulukları için eşit fırsatları sağlamayı amaçlar. Bu bağlamda, yabancı dil eğitimi, kültürel alışverişi teşvik etme, uluslararası dil bariyerlerini aşma ve küresel işbirliğini kolaylaştırma aracı olarak önem kazanmıştır. Araştırma, Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihsel evrimini keşfeder ve dil öğretim uygulamalarını etkileyen faktörlere ışık tutar.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Politika, Dil Politikası, İngilizce Dil Öğretimi, Bulgaristan, Türkiye

Tracing the Historical Threads: Language Policy and English Language Teaching in Bulgaria and Turkey

Abstract

This research delves into the historical development of English Language Teaching (ELT) in Bulgaria and Turkey, offering a comprehensive analysis of their respective trajectories while highlighting the similarities and distinctions that have shaped their language education practices. Globalization's far-reaching influence on language policies, the rising demand for foreign language education, and the prominence of the English language in a globalized world serve as the backdrop for this study. Language policies, whether codified through legislation or influenced by societal norms and ideologies, play a pivotal role in shaping national identity, fostering social cohesion, and addressing linguistic inequalities. Language planning and revitalization initiatives aim to preserve linguistic heritage, promote cultural diversity, and ensure equal opportunities for all language communities within a nation. In this context, foreign language education has gained prominence as a means of fostering cultural exchange, bridging linguistic gaps between nations, and facilitating global collaboration. The research explores the historical evolution of ELT in Bulgaria and Turkey, shedding light on the factors that have influenced language teaching practices.

Keywords: History, Policy, Language Policy, English Language Teaching, Bulgaria, Turkey

¹ DERLEME ÇALIŞMASIDIR.

² Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, omergokhanulum@gmail.com

Giriş

Kolonyal güçlerle tarihsel ilişkisi ve sonrasındaki etkileri nedeniyle, İngilizce eski sömürgelerde baskın dil haline geldi. Bu durum, İngilizcenin sunduğu avantajlardan yararlanma isteğinden kaynaklandı. Ardından, Britanya İmparatorluğu'nun genişlemesi ve ABD'nin küresel bir güç olarak yükselmesi, İngilizce dilinin küresel yayılmasında önemli bir rol oynadı. Büyük ölçüde bilinçli strateji ve girişimlerin ve sosyopolitik ve ekonomik ilerlemelerin bir sonucu olarak, II. Dünya Savaşı'ndan sonra sömürgeleştirilmemiş ülkelerde İngilizce dilinin ilerlemesi önemli ölçüde artış gösterdi. Zamanla, İngilizce uluslararası diplomasi alanında Fransızca'nın yerine geçti ve ticaret, medya, bilim ve teknoloji de dâhil olmak üzere diğer disiplinlerde iletişimin baskın aracı olarak ortaya çıktı. Bu alanlar arasındaki etkileşimi teşvik etmek amacıyla, İngilizce dil eğitimi, Orta Doğu, Uzak Doğu ve birçok Avrupa ülkesi gibi geleneksel olarak tek dilli bölgelere dâhil edildi. II. Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında, bilimsel öğrenme teorilerine dayanan resmi yabancı dil eğitimi ortaya çıktı. Bu, dil eğitimi metodolojisinde önemli değişikliklere yol açtı ve 1970'ler ve 1980'lerde ek gelişmelere zemin hazırladı (Yule, 2016). Bu araştırmanın temel amacı, Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Eğitimi'nin tarihsel gelişimini kapsamlı bir şekilde incelemek, aynı zamanda bu iki bağlam arasındaki benzerlikleri ve farkları incelemektir. Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Eğitimi'nin tarihsel gelişimini keşfetmek amacıyla bu araştırma bu ülkelerde dil öğretim uygulamalarının büyüme ve evrimini etkileyen faktörleri aydınlatmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, bu çalışma, kültürel, sosyal ve eğitimsel faktörlerin Bulgaristan ve Türkiye arasındaki İngilizce Dil Eğitimi yaklaşımlarındaki benzerlikleri ve farkları nasıl şekillendirdiğini daha derinlemesine anlamaya katkı sağlayacaktır.

Bulgaristan İngilizce Dil Eğitimi Tarihi

Bulgaristan'da İngilizce Dil Eğitimi'nin tarihi, 19. yüzyılın sonlarına kadar dayandırılabilir. 19. Yüzyıl sonlarında Bulgaristan önemli kültürel ve eğitimsel değişimler yaşıyordu (Staddon & Molloy, 2000). Bu dönemde, Bulgar hükümeti, dünya ile bağlantı kurmanın ve uluslararası iletişimi geliştirmenin bir yolu olarak İngilizce öğrenmenin önemini fark etti. Sonuç olarak, İngilizce dil eğitimi, üniversitelerde İngilizce bölümlerinin kurulması ve okullarda İngilizce derslerinin başlatılması ile Bulgar eğitim sisteminin önemli bir parçası haline geldi. 19. yüzyılın sonlarına gelindiğinde, Bulgaristan Osmanlı yönetiminin yüzyıllarca süren etkilerinden çıkmaya çalışıyordu (Crampton, 2005). Bu toparlanma ve yeniden inşa dönemi, Bulgaristan'a eğitim sistemini modernleştirme ve ilerlemenin bir aracı olarak İngilizce dil öğrenmeyi önceliklendirme fırsatı sundu. İngilizce'nin küresel bir dil olarak tanınması, aynı zamanda Bulgar öğrencilere uluslararası fırsatlar peşinde koşma ve kültürel alışverişe katılma imkânı tanıdı. 18. yüzyılda başlayan ve 19. yüzyıla kadar devam eden Milli Diriliş dönemi, Bulgar kültürü, eğitimi ve ulusal kimliğin yeniden canlanmasına tanıklık etti (Dimitrov, 2013). Bu dönemde, Bulgar aydınları ve bilim adamları, Bulgar dilini ve edebiyatını canlandırmada kritik bir rol oynadı, bu da modern eğitim sistemine temel attı. Ayrıca, Milli Diriliş dönemi, Bulgarlar arasında milli birlik duygusu yarattı ve bugün ülkenin eğitim sistemini şekillendirmeye devam eden güçlü bir ulusal kimlik oluşturdu. Bu milli ve kültürel uyanış, eğitim ve diller de dâhil olmak üzere büyük bir ilgi yarattı (Reeves-Ellington, 2004). Milli Diriliş döneminin etkisi, hâlâ Bulgaristan'ın eğitim sistemine ve dil öğrenimine verilen önemde hissedilmektedir. Özellikle İngilizce, geniş bir şekilde öğretilen bir dil haline geldi ve küresel iletişim ve fırsatlar için esas olarak kabul ediliyordu. Dil eğitimine olan bu odaklanma, ülkenin vatandaşlarını birbirine bağlı bir dünyaya hazırlama ve çeşitli profesyonel alanlarda başarılı olma taahhüdünü yansıtıyordu. Bulgaristan'ın liderleri, ülkenin eğitim sistemini Avrupa'nın geri kalanıyla aynı hızda modernleştirmenin önemini fark etti. Yabancı dillerin, özellikle de İngilizce bilgisinin,

bilim, teknoloji ve uluslararası ilişkilerdeki gelişmelere ayak uydurmak için temel olduğunu anladılar (Lin, 2014). Dil eğitimine öncelik vererek, Bulgaristan, vatandaşlarını küresel iş girişimlerine ve bilimsel ilerlemelere katılabilecekleri becerilerle donatmayı amaçlamaktadır. Ayrıca dil yeterliliğine güçlü bir vurgu, kültürel alışverişi artırıyor ve farklı perspektifleri daha iyi anlamayı teşvik ederek küresel işbirliği ve diplomasiyi destekliyordu. Bulgaristan, eğitim reformu için Batı Avrupa ülkelerini model olarak gördü. Özellikle İngiliz eğitim sistemi, İngilizce dil yeterliliğine vurgusu ve bilim ve endüstriye katkıları nedeniyle beğenildi (Black, 1943; Dobbins & Knill, 2009). Bulgaristan, ekonomik büyümeyi ve uluslararası işbirliğini teşvik etmede dil yeterliliğinin önemini kavradı. İngiliz eğitim sisteminin bazı yönlerini benimseyerek, Bulgaristan, küresel iş girişimlerine ve bilimsel ilerlemelere katılabilecek yüksek nitelikli bir işgücü yetiştirmeyi amaçlıyordu. Bu eğitim reformu, yalnızca yabancı yatırım çekmeyi değil, aynı zamanda Bulgaristan'ı küresel arenada rekabetçi bir oyuncu olarak konumlandırmayı hedefliyordu. Bu dönemde birçok yeni okul kuruldu ve müfredat yabancı dilleri içerecek şekilde genişletildi. İngilizce, genellikle Fransızca ve Almanca ile birlikte öğretilen yabancı dillerden biri olarak bu okullarda tanıtıldı (Bancroft, 1972; Berova & Dachkova, 2000). Bu daha uluslararası bir eğitim sistemine doğru kayma, Bulgar öğrencilere küreselleşmiş bir dünyada başarı ve kültürel değişim için gerekli dil becerilerini geliştirme imkânı tanıdı. Ayrıca, müfredattaki İngilizce, Fransızca ve Almanca gibi diller, öğrencilere yurtdışında yükseköğrenim ve kariyer fırsatları arama imkânı sağladı. Öncü eğitimcilerin çabaları, Bulgaristan'da İngilizce Dil Eğitimi'nin erken gelişiminde önemli bir rol oynadı. Bu eğitimciler, genellikle Batı Avrupa'da eğitim almış, Bulgaristan'a yenilikçi öğretim yöntemleri ve İngilizce dil kitapları gibi kaynaklar getirdi (Bancroft, 1972). Bu kaynaklar, ülkedeki İngilizce dil öğrenimi için sağlam bir temel oluşturmaya yardımcı oldu ve Bulgar öğrenciler arasında yabancı dil eğitimine olan ilgiyi artırdı. Sonuç olarak, nitelikli İngilizce öğretmenleri ve İngilizce Dil Eğitimi'ne adanmış kurumların ve eğitim programlarının kurulmasına yol açan artan bir talep ortaya çıktı. İngilizce öğrenmek, sadece pratik bir beceri olarak değil, aynı zamanda bir statü simgesi olarak da görülüyordu. Özel İngilizce dil eğitimini veya çocuklarını İngilizce öğreten okullara göndermeyi karşılayabilenler genellikle üst ve orta sınıflardan geliyordu, bu da o dönemin sosyo-ekonomik bağlamını yansıtmaktadır (Nikolova, 2019). Bu sosyo-ekonomik bağlam, İngilizce dil eğitimine erişimde bir ayırım yarattı, çünkü daha düşük sosyo-ekonomik arka plana sahip olanlar genellikle İngilizce dil eğitimi için aynı fırsatlara sahip olmuyordu. Sonuç olarak, İngilizce öğretmenleri ve dil okullarına olan talep sosyal eşitsizliği daha da derinleştirerek genellikle ayrıcalıklı sınıfları hedef aldı. 19. yüzyılın sonları, Bulgarca dilinin standartlaştırılması ve teşviki dönemi olarak da görüldü, birleşik bir yazılı Bulgarca gelişimi için çaba harcandı (Auer, 2005). Bu çabalar, milli kimliği güçlendirmeyi ve Bulgar nüfusu arasında bir birlik duygusu oluşturmayı amaçlıyordu. Ancak, bu vurgu aynı zamanda ülkede konuşulan diğer azınlık dillerini marjinalleştirmeye de katkıda bulundu ve dil bölünmelerini daha da derinleştirdi. Bulgarca dilinin teşviki öncelikli bir konu olurken, İngilizce dâhil diğer yabancı dil öğrenimi, dengeli bir eğitimin tamamlayıcısı olarak görülüyordu (Vassileva, 1998). Bulgar hükümeti, küreselleşmiş bir dünyada iletişimi artırmak ve Bulgar vatandaşlarına fırsatları genişletmek amacıyla İngilizce dilini öğrenmeyi teşvik ediyordu. Bu yaklaşım ile kitleler tarafından konuşulan uluslararası bir dilde yetenekli olmanın önemini vurgularken aynı zamanda Bulgar dilini ve kültürünü koruma değerini sürdürdü. Kısacası, 19. yüzyılın sonları, Bulgaristan'da kültürel canlanma, modernleşme ve eğitim reformu dönemi idi. Bu dönemde İngilizce dil eğitiminin tanıtılması, Bulgaristan'ın dünya ile bağlantı kurma, Avrupa gelişmeleri ile aynı hızda ilerleme ve ulusal kimlik duygusu oluşturma arzusunun sembolüydü. Bu tarihsel bağlam, Bulgaristan'da İngilizce Dil Eğitimi'nin sonraki evriminin temelini attı. Yabancı dillerin, özellikle İngilizcenin, modern bir

Avrupa ulusu olarak Bulgaristan'ın kendini tanımlama çabalarında giderek artan bir şekilde önemli hale gelmesi bu döneme denk geldi (Bancroft, 1972; Berova & Dachkova, 2000; O'Reilly, 1998). 20. yüzyılın başlarına gelindiğinde, Bulgaristan'da İngilizce dil eğitimi, genellikle özel öğretmenler ve dil okullarıyla sınırlıydı. İngilizce bilmek prestijli bir yetenek olarak kabul edildi ve bunun maliyetini karşılayabilenler özel eğitim arayışına girdi (Angelova 2005; Berova & Dachkova, 2000). İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Bulgaristan komünist yönetim altına girdi ve eğitim sistemi önemli değişikliklere uğradı (Rothschild, 1975; Stanev, Marti-Henneberg, & Ivanov, 2011). Bu dönemde hükümet, okullarda Rusça öğretmenin zorunluluğuna vurgu yaptı ve bu da İngilizcenin önemini azalttı. Ancak, 1989'da komünizmin çöküşüyle birlikte, Bulgaristan yeniden İngilizce dil eğitimini önceliklendirdi, küresel eğilime ayak uydurmayı ve uluslararası iletişimi ve ticaret ortaklıklarını desteklemeyi amaçladı. İngilizce dil eğitimi, okulların ve üniversitelerin müfredatına tekrardan dâhil edildi (Marinov et al., 2002). Komünizmin düşüşünden sonra, İngilizce dil eğitimi Bulgaristan'da önemli bir dönüşüm geçirdi. Odak, ideolojik amaçlardan ziyade İngilizce becerilerinin pratiklik ve küresel geçerlilik üzerine dayanmasıydı. Bu değişiklik, Bulgarlara daha fazla kariyer fırsatı sunmanın yanı sıra uluslararası ölçekte kültürel alışverişleri teşvik etti. Komünizmin sona erdiği son 1980'ler ve erken 1990'larda, Bulgaristan bir geçiş ve politik değişim dönemi yaşadı. Bu dönem aynı zamanda İngilizce dil eğitiminde bir değişimin başlangıcını işaret etti. İngilizce, ideolojik amaçlar yerine iletişim ve uluslararası bütünleşme aracı olarak daha fazla öğretilmeye başlandı (Ådnes, 2007; Dimitrov, 2013; Macek et al., 1998). Post-komünist dönemde, İngilizce öğrenmeye olan ilgi, dünya ile bağlantı kurma, turizm ve iş fırsatlarına olan arzudan kaynaklandı (Genova, 2019). Bulgaristan'ın 2007'de Avrupa Birliği'ne katılması, İngilizceyi diğer AB üye ülkeleriyle iletişim kurmanın bir yolu olarak vurguladı. İngilizce dil yeterliliği, iş, turizm ve akademide dahil olmak üzere çeşitli meslekler için önemli hale geldi (Busse, 2017).

Türkiye İngilizce Dil Eğitimi Tarihi

Türkiye'de öğretmen eğitimi, İngilizce Dil Öğretmen Eğitimi tarihine genel bir bakış sunar ve özellikle hizmet öncesi İngilizce Dil Öğretmen Eğitimi politikaları oluşturma ve İngilizce Dil Öğretmen Eğitimi ile ilgili birçok deneysel çalışmanın sonuçlarına odaklanır (Bayyurt & Bektaş-Çetinkaya, 2012). Küçükolu'ya (2013) göre, Türk dil politikası Osmanlı İmparatorluğu'na kadar gitmekte olup, yabancı dil politikaları ülkenin ihtiyaçlarına ve uluslararası ilişkilere yanıt olarak evrim geçirmiştir. O dönemde yabancı dil seçimi, diğer uluslarla etkileşimlerden etkilenmiştir. Türkiye'de öğretmen eğitiminin tarihi, 16 Mart 1848'de Darulmuallimin (Öğretmen Yetiştirme Okulu) kurulduğunda başlar (Bilir, 2011). Darulmuallimin'in kuruluşu, Türkiye'de resmi öğretmen eğitiminin başlangıcını işaretler. Başlangıçta, Osmanlı'da yabancı dil öğretiminde dinî amaçlar için Arapça ve Farsça vurgulanmıştı. Osmanlı İmparatorluğu, Batı uluslarında zorluklarla karşılaştığında ve resmi iletişimde zorluklar yaşadığında, dil kurumları gibi Batı tarzı yenilikleri kullanmaya başladı. Vurgu, Arapça ve Farsça öğretiminden Fransızca ve diğer dillere kaydı. Bu dönemde öğretmen eğitimi, özellikle yabancı diller için, önemli bir öncelik değildi (Soruc & Cepik, 2013). Bu vurgu değişimi, Osmanlı İmparatorluğu'nun modernleşme ve değişen küresel manzara ile uyum sağlama arzusunun bir yansımasıydı. Dil kurumlarının tanıtılması, Batı ulusları ile iletişim açığını kapatmayı ve diplomatik ilişkileri güçlendirmeyi amaçlamıştır. Nergis (2011), özellikle dil öğretmen eğitim programlarının tasarımında hem politika hem de felsefenin entegre edilmesinin önemine vurgu yapar. Türkiye'nin dil politikaları, uluslararası iletişim ihtiyacı ve küresel gelişmelerle ayak uydurma arzusu tarafından etkilenmiştir (Küçükolu, 2013). Dil kurumları, Türkiye ile Batı ülkeleri arasında etkili iletişimi kolaylaştırmada kritik bir rol oynar. Politika ve felsefeyi eğitim programlarına, özellikle

dil öğretmen eğitim programlarına entegre ederek, Türkiye diplomatik ilişkilerini güçlendirmeyi ve küresel gelişmelere ayak uydurmayı amaçlar. Bu dil politikaları, uluslararası iletişim ihtiyacı ve Batı ülkeleri ile iletişim açığını kapatma arzusundan kaynaklanmaktadır. Saricoban ve Saricoban (2012), Türkiye'nin Asya ve Avrupa arasındaki stratejik önemini vurgulayarak, İngilizce dil eğitiminin küresel iletişim ve AB üyelik hedefleri için önemini vurgular. İngilizcenin iş piyasasındaki önemi ve ülkenin uluslararası gelişmelere katılım arzusu nedeniyle İngilizce, Türkiye'de en popüler yabancı dil haline gelmiştir. Türkiye'de İngilizce dil eğitimi, Batı ülkeleri ile iletişim açığını kapatmayı ve küresel bağlantıyı artırmayı amaçlayarak önceliklendirilmiştir. Bu İngilizce dil becerisinin vurgusu, Türkiye'nin AB üyeliği ve Asya ile Avrupa arasındaki stratejik konumu nedeninden de kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, İngilizce, Türkiye'de sadece iş piyasasındaki kullanılabilirliği için değil, aynı zamanda uluslararası gelişmelerle ayak uydurmak için oynadığı rol nedeniyle de büyük popülerlik kazanmıştır. Öğretmen eğitimindeki geçiş, 1982'de Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmen eğitim sorumluluğunu üniversitelere devretmesiyle gerçekleşti (Bilir, 2011). Bu değişiklik, öğretmen eğitimi, araştırma ve girişimlerin kalitesini artırmayı amaçlıyordu. Ayrıca, 1997 müfredat revizyonu, ilköğretim ve yükseköğretimde dil eğitiminin iyileştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla güncellenmiş ders kitapları, öğretim yöntemleri ve öğretmen eğitim tesislerini içeriyordu (Saricoban & Saricoban, 2012). 1938'de, gelecekteki yabancı dil öğretmenlerini yetiştirmek amacıyla İstanbul'da bir yabancı dil okulu kuruldu. Bu kurum, öğrencilere Türkiye'de bir yıl eğitim verilmesinin ardından, onları bir yıl süreliğine yurtdışına gönderiyordu. Öğrenciler, 1944'te yeni kurulan Gazi Eğitim Enstitüsü'ne transfer edildi (Altuna, 2006). Gazi Eğitim Enstitüsü, daha kapsamlı ve uzmanlaşmış bir dil öğretmen eğitimi programı sunmayı amaçlıyordu. Ancak, bu çabalarına rağmen, Türkiye'deki dil öğretmen eğitimi alanında hala zorluklar ve sınırlılıklar devam etmektedir. 1939'da Türkiye'nin ciddi bir yabancı dil öğretmen açığı vardı ve 256 ek öğretmene ihtiyaç duyuluyordu (Bilir, 2011). 1940'ta eğitim kurumlarında yabancı dil bölümleri kuruldu ve 1978'e kadar açık kaldı. Bu programlardan mezun olanlar genellikle ilkokullarda değil, daha çok ortaokullarda istihdam edildi (Altuna, 2006). Ancak, bu yabancı dil bölümlerinin kurulmasına rağmen, Türkiye'de yabancı dil öğretmenlerine olan talep devam etti. Bu durum, özellikle bu programlardan mezun olanların genellikle istihdam edilmediği ilkokullarda nitelikli öğretmenlerin sıkıntısına yol açtı. Ayrıca, dil öğretmen eğitimi için mevcut sınırlı kaynaklar ve altyapı, bu alandaki zorlukları daha da derinleştirdi. 1848'de Osmanlı İmparatorluğu'nda kurulan Darulmuallimin, Türkiye'deki ilk öğretmen eğitim kurumuydu (Bilir, 2011). Yabancı dil öğretmen eğitimi, 1938'de öne çıkmaya başladı ve dil öğretmeni yetiştirmek amacıyla yabancı dil liselerinin kurulmasına yol açtı (Demircan, 1988). 1981 reformu, Türkiye'de öğretmen yetiştirmeye yönelik önemli bir geçişi işaret etti ve sorumluluğu üniversitelere devretti (Akyuz, 2004; Guven, 2008). 2006-2007 yıllarında, İngilizce Dil Öğretimi Programlarındaki mesleki programları geliştirmeye odaklanan başka bir dizi reform gerçekleşti (Demircan, 1988).

Materyaller ve Yöntem

Bu nitel araştırma çalışmasında, araştırmacı mevcut bilimsel makaleleri, kayıtları ve belgeleri döküman analizi tekniği (Karasar, 2012; Peute, 2013) kullanarak incelemektedir. Bu çalışmanın ana amacı, Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Eğitimi'nin tarihî gelişimini ayrıntılı bir şekilde incelemektir. Ayrıca, iki bağlamı karşılaştırmanın yanı sıra, ortaklıkları ve farklılıkları belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu ülkelerde İngilizce Dil Eğitimi'nin tarihî evrimini keşfetme süreciyle, araştırma dil öğretimi uygulamalarını şekillendirmede rol oynayan çeşitli faktörleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, bu analiz, kültürel, sosyal ve eğitim etkilerinin

Bulgaristan ve Türkiye arasındaki İngilizce Dil Eğitimi yaklaşımlarındaki benzerliklere ve farklılıklara nasıl katkıda bulunduğunu anlama çabasını güçlendirmeyi de amaçlamaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma, Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihî gelişimine kapsamlı bir genel bakış sağlamıştır. Bu iki ülkedeki dil öğretmen eğitiminin evrimini etkileyen tarihî, kültürel ve küresel faktörleri inceleyerek, İngilizce Dil Öğretimi uygulamalarının temelleri ve dönüşümleri hakkında değerli içgörüler elde edilmiştir. Bu içgörüler, hem Bulgaristan hem de Türkiye'deki dil öğretmen eğitimi programlarındaki gelecekteki gelişmeleri ve iyileştirmeleri bilgilendirmek için kullanılabilir. Ayrıca, bu araştırma, farklı eğitim ortamlarında etkili İngilizce Dil Öğretimi uygulamalarını hayata geçirirken tarihî bağlamın ve kültürel ince detayların anlaşılmasının önemini vurgular. Bulgaristan'ın İngilizce Dil Öğretimi yolculuğu, daha geniş bir dünyayla bağlantı kurma, eğitim sistemini modernleştirme ve ulusal kimlik duygusunu geliştirme arzusundan kaynaklanan 19. yüzyılın sonlarına dayanmaktadır. Yıllar içinde, Bulgaristan'da İngilizce Dil Öğretimi, küreselleşmenin taleplerine cevap vermek amacıyla, beceri ve uluslararası iletişime güçlü bir odaklanma ile evrim geçirmiştir. Uluslararası kabul görmüş İngilizce dil sınavlarının bulunabilirliği ve teknolojinin entegrasyonu, Bulgaristan'da İngilizce Dil Öğretimi'nin gelişimini daha da hızlandırmıştır. Bulgaristan'ın AB üyeliği de İngilizce Dil Öğretimi'ni etkilemiş, çokdillilik ve dil yeterliliğinin önemini vurgulamıştır. Sonuç olarak, sadece İngilizceyi yabancı dil olarak öğretmekle kalmayıp, aynı zamanda diğer Avrupa dillerinin öğrenimini teşvik etmeye yönelik bir vurgu olmuştur. Bu, Bulgaristan'da daha çeşitli ve kapsamlı bir dil eğitim sistemi yaratmıştır ve küreselleşmiş bir dünyanın ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Diğer yandan, Türkiye'nin dil öğretmen eğitimi tarihinde önemli değişiklikler yaşanmış, ilk olarak Arapça ve Farsça'ya olan vurgusundan sonra Fransızca gibi Batı dillerine kaymıştır. Dil kurumlarının kurulması, Batı ülkeleri ile iletişimi kolaylaştırmayı ve diplomatik ilişkileri güçlendirmeyi amaçlamıştır. 1982'de öğretmen eğitimi sorumluluğunun üniversitelere devri, öğretmen eğitim programlarının kalitesinde iyileşmelere yol açan dönemsel bir anı işaret etmiştir. Devam eden reformlar, Türk dil eğitimini uluslararası standartlarla uyumlu hale getirmeye devam etmiş, teori ve pratiğin entegrasyonunu vurgulamıştır. Bu reformlar, aynı zamanda öğrencilerin İngilizce dilinde dil yeterliliklerini geliştirmesini ve İngilizce Dil Öğretimi'nin bu dilin küresel bir lingua franca olarak kabul edilmesinin önemini vurgulamıştır. Ayrıca, dil eğitimine teknolojinin entegre edilmesi, öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerini artırmayı ve onları modern dünyanın taleplerine hazırlamayı amaçlamaktadır. Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihî anlatılarını karşılaştırarak, dil öğretimine yaklaşımlarındaki ortaklıkları ve farklılıkları belirleyen bu çalışmada her iki ülkenin de İngilizce dil yeterliliğinin uluslararası iletişim ve gelişme için önemini kabul etmiş olsalar da, tarihî, kültürel ve eğitimsel bağlamları, bu ülkelerin İngilizce Dil Öğretimi'ndeki belirli yollarını şekillendirmiştir. Bu yollar, farklı pedagojik yöntemlere, müfredat tasarımlarına ve dil politikalarına yol açmıştır. Örneğin, Bulgaristan'da komünizmin tarihi etkisi, İngilizce Dil Öğretimi'ne daha geleneksel ve dilbilgisi odaklı bir yaklaşım getirmiştir. Türkiye'de ise iletişimsel dil öğretimine vurgu, ülkenin Avrupa Birliği'ne katılma çabalarından etkilenmiştir. Bu farklılıklara rağmen, her iki ülke de öğrencilerinin ve toplumlarının değişen ihtiyaçlarına uyum sağlamaya ve yaklaşımlarını geliştirmeye devam etmektedir. Bu araştırma, Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihî gelişimiyle ilgilenen eğitimciler, politika yapımcılar ve araştırmacılar için değerli bir kaynak olarak hizmet etmektedir. Dil eğitimi uygulamalarının tarihî köklerini anlamının ve küresel değişimlere ve taleplere uyum sağlamanın devam eden çabalarının önemini vurgular. Sonuç olarak, bu ülkelerde İngilizce Dil

Öğretimi'nin evrimi, vatandaşlarını birbirine bağlı bir dünyada başarılı olmaya hazırlama taahhütlerini yansıtmaktadır. Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihî bağlamını ve evrimini inceleyerek, eğitimciler, politika yapımcılar ve araştırmacılar dil eğitimi geliştirmek için kullanılabilir bilgiler elde edebilirler. Bu bilgi, gelecekteki karar alma süreçlerini bilgilendirebilir ve öğrencilerle toplumun ihtiyaçlarına uygun daha etkili dil öğrenme ortamları oluşturmaya yardımcı olabilir. Ayrıca, ELT uygulamalarının tarihî köklerini anlamak, dil öğrenenler arasında kültürel kimlik ve gurur duygusu oluşturabilir, çünkü bu öğrenciler, ülkelerinin küresel iletişim ve işbirliğine olan taahhüdünün farkına varırlar.

Çalışmanın Dil Eğitime ve Eğitim Politikalarına Etkisi

Bu araştırma, Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihî gelişimine kapsamlı bir genel bakış sağlamıştır. Bu iki ülkedeki dil öğretmen eğitiminin evrimini etkileyen tarihî, kültürel ve küresel faktörleri inceleyerek, İngilizce Dil Öğretimi uygulamalarının temelleri ve dönüşümleri hakkında içgörüler elde edilmiştir. Bu içgörüler, hem Bulgaristan hem de Türkiye'deki dil öğretmen eğitimi programlarındaki gelecekteki gelişmeleri ve iyileştirmeleri bilgilendirmek için kullanılabilir. Ayrıca, bu araştırma, farklı eğitim ortamlarında etkili İngilizce Dil Öğretimi uygulamalarını hayata geçirirken tarihî bağlamın ve kültürel ince detayların anlaşılmasının önemini vurgular. Bulgaristan'ın İngilizce Dil Öğretimi yolculuğu, daha geniş bir dünyayla bağlantı kurma, eğitim sistemini modernleştirme ve ulusal kimlik duygusunu geliştirme arzusundan kaynaklanmaktadır. Yıllar içinde, Bulgaristan'da İngilizce Dil Öğretimi, küreselleşmenin taleplerine cevap vermek amacıyla, beceri ve uluslararası iletişime güçlü bir odaklanma ile evrim geçirmiştir. Uluslararası kabul görmüş İngilizce dil sınavlarının bulunabilirliği ve teknolojinin entegrasyonu, Bulgaristan'da İngilizce Dil Öğretimi'nin gelişimini daha da hızlandırmıştır. Bulgaristan'ın AB üyeliği de İngilizce Dil Öğretimi'ni etkilemiş, çokdillilik ve dil yeterliliğinin önemini vurgulamıştır. Sonuç olarak, sadece İngilizceyi yabancı dil olarak öğretmekle kalmayıp, aynı zamanda diğer Avrupa dillerinin öğrenimini teşvik etmeye yönelik bir vurgu olmuştur. Bu, Bulgaristan'da daha çeşitli ve kapsamlı bir dil eğitim sistemi yaratmıştır ve küreselleşmiş bir dünyanın ihtiyaçlarına cevap vermektedir. Diğer yandan, Türkiye'nin dil öğretmen eğitimi tarihinde önemli değişiklikler yaşanmış, ilk olarak Arapça ve Farsça'ya olan vurgusundan sonra Fransızca gibi Batı dillerine kaymıştır. Dil kurumlarının kurulması, Batı ülkeleri ile iletişimi kolaylaştırmayı ve diplomatik ilişkileri güçlendirmeyi amaçlamıştır. 1982'de öğretmen eğitimi sorumluluğunun üniversitelere devri, öğretmen eğitim programlarının kalitesinde iyileşmelere yol açan dönemselsel bir anı işaret etmiştir. Devam eden reformlar, Türk dil eğitimi uluslararası standartlarla uyumlu hale getirmeye devam etmiş, teori ve pratiğin entegrasyonunu vurgulamıştır. Bu reformlar, aynı zamanda öğrencilerin İngilizce dilinde dil yeterliliklerini geliştirmesini ve İngilizce Dil Öğretimi'nin bu dilin küresel bir lingua franca olarak kabul edilmesinin önemini vurgulamıştır. Ayrıca, dil eğitime teknolojinin entegre edilmesi, öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerini artırmayı ve onları modern dünyanın taleplerine hazırlamayı amaçlamaktadır. Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihî anlatılarını karşılaştırarak, dil öğretimine yaklaşımlarındaki ortaklıkları ve farklılıkları belirleyen bu çalışmada her iki ülkenin de İngilizce dil yeterliliğinin uluslararası iletişim ve gelişme için önemini kabul etmiş olsalar da, tarihî, kültürel ve eğitimsel bağlamları, bu ülkelerin İngilizce Dil Öğretimi'ndeki belirli yollarını şekillendirmiştir. Bu yollar, farklı pedagojik yöntemlere, müfredat tasarımlarına ve dil politikalarına yol açmıştır. Örneğin, Bulgaristan'da komünizmin tarihi etkisi, İngilizce Dil Öğretimi'ne daha geleneksel ve dilbilgisi odaklı bir yaklaşım getirmiştir. Türkiye'de ise iletişimsel dil öğretimine vurgu, ülkenin Avrupa Birliği'ne katılma çabalarından etkilenmiştir. Bu farklılıklara rağmen, her iki ülke de

öğrencilerinin ve toplumlarının değişen ihtiyaçlarına uyum sağlamaya ve yaklaşımlarını geliştirmeye devam etmektedir. Bu araştırma, Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihî gelişimiyle ilgilenen eğitimciler, politika yapıcılar ve araştırmacılar için değerli bir kaynak olarak hizmet etmektedir. Dil eğitimi uygulamalarının tarihî köklerini anlamının ve küresel değişimlere ve taleplere uyum sağlamanın devam eden çabalarının önemini vurgular. Sonuç olarak, bu ülkelerde İngilizce Dil Öğretimi'nin evrimi, vatandaşlarını birbirine bağlı bir dünyada başarılı olmaya hazırlama taahhütlerini yansıtmaktadır. Bulgaristan ve Türkiye'de İngilizce Dil Öğretimi'nin tarihî bağlamını ve evrimini inceleyerek, eğitimciler, politika yapıcılar ve araştırmacılar dil eğitimini geliştirmek için kullanılabilir bilgiler elde edebilirler. Bu bilgi, gelecekteki karar alma süreçlerini bilgilendirebilir ve öğrencilerle toplumun ihtiyaçlarına uygun daha etkili dil öğrenme ortamları oluşturmaya yardımcı olabilir. Ayrıca, İngilizce Dil Öğretimi uygulamalarının tarihî köklerini anlamak, dil öğrenenler arasında kültürel ve milli kimlik duygusu oluşturabilir, çünkü bu öğrenciler, ülkelerinin küresel iletişim ve işbirliğine olan taahhüdünün farkına varırlar.

Referans

- Ådnanes, M. (2007). Social transitions and anomie among post-communist Bulgarian youth. *Young*, 15 (1), 49-69.
- Akyuz, Y. (2004). *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 2004'e)*. 9th Ed. [History of Turkish Education: From Beginning to 2004]. Ankara: Ani Publications.
- Altuna, N. (2006). *Gazi Eğitim Enstitüsü*. Ankara: G.Ü. Faculty of Communication Press.
- Auer, P. (2005). Europe's sociolinguistic unity, or: A typology of European dialect/standard constellations. *Perspectives on variation: Sociolinguistic, historical, comparative*, 7, 7-42.
- Angelova, M. (2005). *Using Bulgarian mini-lessons in an SLA course to improve the KAL of American ESL teachers*. In Applied linguistics and language teacher education (27-41). Boston, MA: Springer US.
- Bilir, A. (2011). The historical evolution of teacher training and employment policies in Turkey. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*. 4 (2), 223-246.
- Black, C. E. (1943). The Influence of Western Political Thought in Bulgaria, 1850-1885. *The American Historical Review*, 48(3), 507-520.
- Bancroft, W. J. (1972). Foreign language teaching in Bulgaria. *Canadian Modern Language Review*, 28(3), 9-13.
- Bayyurt, Y. & Bektaş-Çetinkaya, Y. (2012). *Research Perspectives on Teaching and Learning English in Turkey*. Policies and Practices. Berlin: Peter Lang.
- Berova, N., & Dachkova, L. (2000). *Foreign language teaching to children in Bulgaria*. In An early start: Young learners and modern languages in Europe and beyond. France: Council of Europe Publishing.

- Busse, V. (2017). Plurilingualism in Europe: Exploring attitudes toward English and other European languages among adolescents in Bulgaria, Germany, the Netherlands, and Spain. *The Modern Language Journal*, 101(3), 566-582.
- Crampton, R. J. (2005). *A concise history of Bulgaria*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Demircan, Ö. (1988). *Dünden Bugüne Türkiye’de Yabancı Dil*. İstanbul: Remzi Publications.
- Dimitrov, V. (2013). *Bulgaria: the uneven transition*. New York: Routledge.
- Dobbins, M., & Knill, C. (2009). Higher education policies in Central and Eastern Europe: convergence toward a common model?. *Governance*, 2(3), 397-430.
- Genova, M. M. (2019). Designing an effective digital learning environment for teaching English through literature: the learning experience of Bulgarian students. *Journal of e-Learning and Knowledge Society*, 5(2), 121-132.
- Güven, I. (2008). Teacher education reform and international globalization hegemony: Issues and challenges in Turkish teacher education. *International Journal of Social Sciences*, 3(1), 1-17.
- Ivanova, I. N., & Gerova, G. (2020). Bulgarian students’ perceptions of issues and challenges in preparing for the English language maturity exam. *Studies in Linguistics, Culture, and FLT*, 8(3), 48-68.
- Küçüköğlü, B. (2013). The history of foreign language policies in Turkey. *Elsevier*. 70, 1090-1094.
- Macek, P., Flanagan, C., Gallay, L., Kostron, L., Botcheva, L., & Csapo, B. (1998). Postcommunist societies in times of transition: Perceptions of change among adolescents in Central and Eastern Europe. *Journal of Social Issues*, 4(3), 547-561.
- Marinov, M. A., Marinova, S. T., Manrai, L. A., & Manrai, A. K. (2002). Marketing implications of communist ideological legacy in culture in the context of Central and Eastern Europe: a comparison of Bulgaria, Romania, and Ukraine. *Journal of Euromarketing*, 11(1), 7-35.
- Nikolova, Y. (2019). Learning English in Bulgaria. *Language Issues: The ESOL Journal*, 30(2), 45-46.
- Reeves-Ellington, B. (2004). A Vision of Mount Holyoke in the Ottoman Balkans: American Cultural Transfer, Bulgarian Nation-Building and Women's Educational Reform, 1858–1870. *Gender & History*, 16(1), 146-171.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Publishing.
- Lin, W. 2014. Language—a stimulus for Bulgarian nationalism. *Езуков свят-Orbis Linguarum*, 2, 57-69.

- Nergis, A. (2011). Foreign language teacher education in Turkey: A historical overview. *Elsevier*, 15, 181-185.
- O'Reilly, L. M. (1998). English language cultures in Bulgaria: a linguistic sibling rivalry?. *World Englishes*, 17(1), 71-84.
- Peute, L.W.P. (2013). *Human factors methods in health information systems' design and evaluation: The road to success?* (Unpublished Doctorate Thesis). University of Amsterdam, Amsterdam.
- Rothschild, J. (1975). *Communism in Bulgaria. Probs. Communism*, In Small-State Security in the Balkans. London: Palgrave Macmillan.
- Sarıçoban, G. and Sarıçoban, E. (2012). Atatürk and the History of Foreign Language Education in Turkey. *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 8(1), 24-49.
- Soruc, A. & Cepik, S. (2013). A Critical Analysis of Foreign Language Pre-service Teacher Education in Turkey. *Kamla-Raj*, 16(1-2), 319-324.
- Staddon, C., & Mollov, B. (2000). City profile: Sofia, Bulgaria. *Cities*, 7(5), 379-387.
- Stanev, K., Martí-Henneberg, J., & Ivanov, M. (2011). Regional transformations of a state under construction: Bulgaria, 1878–2002. *Journal of Interdisciplinary History*, 42(1), 111-134.
- Tananuraksakul, N. (2021). Value and Use of English as a Global Language in a Bulgarian Higher Education Internationalization Context. *Journal of Comparative & International Higher Education*, 13(1), 66-81.
- Templer, B. (2016). *The English Hydra as Invader on the Post-Communist 'New Periphery' in Bulgaria*. In *Why English?: Confronting the Hydra*, Bristol: Multilingual Matters.
- Vassileva, I. (1998). Who am I/who are we in academic writing? L: A contrastive analysis of authorial presence in English, German, French, Russian and Bulgarian. *International Journal of Applied Linguistics*, 8(2), 163-185.
- Warschauer, M., & Kern, R. (Eds.). (2000). *Network-based language teaching: Concepts and practice*. Cambridge: Cambridge university press.
- Yule, G. (2016). *The Study of Language 6th Edition* (6 edition). Cambridge, UK: Cambridge University Press.